

Historische Vereniging Wormerveer

Nieuwsbrief Historische Vereniging Wormerveer jaargang 6, nummer 15 (oktober 2008)

van de voorzitter

(een bijdrage van Tom Tulleken)

In de vorige Nieuwsbrief heeft u kunnen lezen dat woningcorporatie Parteon nauw betrokken is geweest bij de nieuwe hamei op de Wateringse Brug en de reddingsactie van deingangspalen van de voormalige Nicolaasschool aan de Cor Bruijnweg. Die betrokkenheid uitte zich in dit geval in de medefinanciering want u kunt zich voorstellen dat zulke zaken nogal wat geld kosten. Ook bij eerdere gelegenheden liet Parteon zien dat zij (toekomstige) erfgoedzaken een warm hart toedraagt. Nu hebben we in de Zaanstreek en meer specifiek in Wormerveer, niet alleen te maken met Parteon; onlangs kocht ZVH de drie villa's aan de Wandelweg (nrs. 56, 58 en 60) en direct stuurde de HVW-werkgroep *bebouwde omgeving* een brief aan deze Zaanse woningcorporatie waarin gepleit wordt voor restauratie en behoud van het uiterlijk van deze drie karakteristieke villa's. De verlaten panden van Kunst drukkerij Mercurius aan de Dubbele Buurt zijn gekocht door woningcorporatie Ymere uit Amsterdam en ook zij ontvingen een brief van de werkgroep met een dringend verzoek om althans het deel dat direct aan de Dubbele Buurt grenst, u weet wel, met het tegeltabelau hoog op de gevel, te behouden. Dit gebouw is neergezet in 1895 als kantoorgebouw voor de fa. Pieper en heeft vanaf 1921 nog enkele jaren dienst gedaan als bioscoop. Op beide brieven (gezonden in februari van dit jaar) kwam tot nu toe geen reactie. Het is te hopen dat deze woningcorporaties zich spiegelen aan Parteon want in beide situaties gaat het om panden die beslist de moeite van het behouden waard zijn. Overigens maakt de HVW zich niet alleen om bedreigde zaken druk. De vereniging is stellig van plan actie te ondernemen tegen de voorgenomen nieuwbouw aan de kop van het Zuideinde / Celebesstraat. De fa. Bouwbehoud heeft deze plek verlaten en er is een plan ingediend voor een appartementencomplex van vijf hoog met ondergrondse parkeergelegenheid en nog enkele kantoren. Gelet op de huidige situatie kan nieuwbouw op deze plek geen enkel kwaad; echter een dergelijk kolossaal en fantasieloos gebouw past

Een sfeervolle herfstopname gemaakt op de Oude Begraafplaats aan de Marktstraat. In het kader van het 140-jarig bestaan van deze dodenakker is er o.a. een concert en een lezing. (foto: Tom Tulleken)

absoluut niet in deze omgeving en is in strijd met de notitie hoogbouw in Zaanstad waarin de Wormerveerse Zaanoever tussen hervormde kerk en Adelaar gevrijwaard blijft van hoogbouw. We houden u op de hoogte!

rectificaties

Abusievelijk werd in het bericht in NB 14 vermeld dat Carole Post van der Linde geen deel meer zou uitmaken van de redactie van Wormerveer Weleer. Dit is een vergissing; Carole, excuses hiervoor, natuurlijk willen we je niet kwijt! **Attentie!** De najaarsledenvergadering die plaats zou vinden op woensdag 22 oktober a.s. is i.v.m. de herfstvakantie verschoven naar **woensdagavond 29 oktober**. Uiteraard krijgt u hier separaat een uitnodiging voor.

jaardag 2009

In de vorige Nieuwsbrief vermeldden we dat op zondag 18 januari 2009 de traditionele Jaardag wordt gehouden. Om organisatorische redenen echter kan dit op die datum niet plaatsvinden. In de december-Nieuwsbrief melden wij u wanneer en waar de Jaardag wél gehouden zal gaan worden.

4 Mei Comité heft zich op en begint een nieuw leven

Het Wormerveerse 4 Mei Comité dat jaarlijks de traditionele dodenherdenking organiseert houdt op te bestaan, dat wil zeggen als zelfstandig comité. Enkele van de huidige leden van het comité hebben om leeftijdsredenen de wens uitgesproken te willen stoppen en hebben contact gezocht met de HVW waarbij voorgesteld is om te integreren. Het bestuur van de HVW onderkent het grote belang van jaarlijks herdenken en wil graag aan de wens van het 4 Mei Comité tegemoet komen. Een en ander betekent dat onze vereniging binnenkort een nieuwe 'werkgroep' krijgt, de commissie Wormerveerse 4 mei viering.

140 jaar Oude Begraafplaats

Dit jaar is het 140 jaar geleden dat de Oude Begraafplaats (officieel Begraafplaats West) aan de Marktstraat in gebruik is genomen. De HVW wil dit feit niet ongemerkt laten passeren en daarom vindt op vrijdagavond 31 oktober niet alleen de traditionele lichtjesavond plaats, maar wordt vanaf 20.30 uur in de r.k. kerk aan de Marktstraat een concert gehouden. Dit zal verzorgd gaan worden

door het gemengd koor Alma Musica. Toegang is gratis.

Op dinsdagavond 4 november om 20.00 uur zal door een deskundige een lezing worden gehouden over funerair erfgoed en begraven door de eeuwen heen. Natuurlijk zal het accent van deze lezing liggen op onze regio. Van harte aanbevelen! Ook dit vindt plaats in de r.k. kerk (ontmoetingsruimte) aan de Marktstraat maar vanwege de beperkte ruimte zijn er voor geïnteresseerden gratis toegangskaarten af te halen bij rokersspeciaalzaak Piet Bakker, Zaanweg 124c.

najaarsledenvergadering

De najaarsledenvergadering op woensdagavond 29 oktober krijgt dit jaar een bijzondere invulling door de medewerking van Rob de Jong. Speciaal voor deze avond heeft hij een compilatie van oude films samengesteld die zich in Wormerveer afspeelen. Dat wordt dus smullen van oude en vooral unieke beelden!

géén schenkingenlijst!

I.v.m. de krappe tijd tussen het verschijnen van de Nieuwsbrieven 14 en 15 is het niet gelukt om een nieuwe lijst van schenkingen bij te voegen. Uiteraard houdt u dit van ons te goed en zal de december-Nieuwsbrief weer een overzicht met schenkingen bevatten.

familieonderzoek voor beginners

Bent u nieuwsgierig naar uw voorouders, waar ze woonden, wat voor werk ze deden en met wie ze trouwden? U wilt graag weten hóe en waar u een dergelijk onderzoek moet starten? Meldt u dan aan voor de informatie-avond die de HVW speciaal voor u gaat organiseren. U wordt dan alles verteld wat u als beginnend genealoog moet weten. Wanneer er minimaal 10 en maximaal 20 geïnteresseerden zijn vindt de avond plaats op dinsdag 20 of donderdag 25 november. Meer informatie bij Rimke Klitsie, tel. 075 - 6210905 of klitsiekok@tiscali.nl Deelname is gratis en de locatie wordt nog bekend gemaakt.

oproepen

Medio februari 2009 organiseert de HVW een tentoonstelling met als thema trouwfotografie. Op eerdere oproepen kregen wij reacties en stuurden velen ons hun trouwfoto's. Omdat opnames van vóór 1930 echter schaars zijn, hierbij een oproep. Bent u in het bezit van oude trouwfoto's van uw (Wormerveerse) ouders, grootouders, tantes en ooms en zijn ze gemaakt vóór de tweede wereldoorlog én in Wormerveer, meldt ons dat dan. Wij scannen de foto's waarna u ze uiteraard weer terugkrijgt. Meer informatie bij Rimke Klitsie, tel. 075 - 6210905

Een trouwfoto uit de dertiger jaren van de vorige eeuw. De HVW is op zoek naar meer van dergelijke opnames.

Ook zijn wij nog steeds op zoek naar foto's van (ex-)bewoners van de Essenstraat. Letty Swart (tel. 075 - 6212667) is hiervoor de contactpersoon.

de HVW-kalender 2009

Opnieuw geeft de HVW weer een kalender uit, ditmaal met fraaie aquarellen van alle Zaanse plaatsen van de hand van de kunstenaar Arnold de Lange. Deze kunstkalender telt 13 prachtige afbeeldingen in kleur die een mooi beeld geven van de Zaanstreek omstreeks 1900.

Zaandijk-Noord gezien in de richting van Wormerveer, één van de prachtige afbeelding uit de HVW-kalender (o.m. te koop bij rokersspeciaalzaak Piet Bakker voor € 16,95)

nog een keer het Saenspel en hoe u de HVW helpt....

In de vorige Nieuwsbrief las u het al: het Saenspel komt er aan! Op vrijdag 7 november a.s. zal het spel officieel worden gepresenteerd in filmtheater De Fabriek waarna het vanaf zaterdag 8 november in de verkoop komt. Het spel kan worden vergeleken met Triviant waarbij de (3000!) vragen uitsluitend over de Zaanstreek gaan. De vragen zijn onderverdeeld in zes categorieën en het geheel is samengesteld in nauwe samenwerking met een aantal Zaanse historische verenigingen en organisaties; ook uw eigen HVW heeft een forse portie inbreng gehad bij de samenstelling van de vragen. De verkoopprijs van dit verrassend leuke en leerzame spel is € 29,95 en van elk exemplaar dat u in Wormerveer koopt is een deel van dit bedrag voor de HVW. Ruud Pauw, Zaanweg 60 (u weet wel, de glas-in-loodwinkel) verkoopt dit spel voor onze club en we hopen natuurlijk op veel belangstelling.

presentatie boek 'De Zaanstroom'

Tijdens een geanimeerde bijeenkomst werd op zaterdag 20 september in de doopsgezinde vermaning het door Pim van Geuns geschreven boek over de Erve H. de Jong ten doop gehouden. Er waren veel belangstellenden waaronder een groot aantal leden van de familie Schoute. Een tentoonstelling over de drie grote Wormerveerse cacao- en chocoladefabrieken omljstte het gebeuren dat zijn hoogtepunt vond in het uitreiken van het eerste exemplaar van het boek aan de burgemeester van Zaanstad, Geke Faber. Direct daarna startte de boekverkoop wat

voor een grote drukte bij de informatie-stand zorgde. De tentoonstelling met mooi verpakkingsmateriaal (met dank aan de familie Klomp) en diverse foto's bleef nog gedurende de week daarna te bezichtigen en trok enkele honderden bezoekers.

Het prachtig vormgegeven boek is nog zo lang de voorraad strekt te koop bij de HVW voor € 25,00. Informatie: tel. 06 - 247 35 904 (zie ook de boekrecensie).

Pim van Geuns, auteur van het boek 'De Zaanstroom', overhandigt het eerste exemplaar aan de burgemeester van Zaanstad, Geke Faber. (foto: Maarten Gorter)

de Stichting Wormerveersche Stoomspuit en de HVW

In het kader van de reorganisatie van de Zaanse brandweer verruimt het Wormerveerse korps volgend jaar de kazerne aan de Wandelweg voor een nieuw onderkomen elders in Wormerveer. Dit betekent dat ook de stoomspuit moet verkassen. Een wens van de regionale brandweerleiding is dat deze prachtige spuit een plaats krijgt in de nieuwe hoofdkazerne aan het Zaanse Prins Bernhardplein. Omdat de spuit eigendom is van de Stichting Wormerveersche Stoomspuit en niet van het Wormerveerse brandweerkorps kan de Zaanse korpsleiding hierover natuurlijk niet zo maar beslissen. Bovendien is het de wens van de Stichting dat de stoomspuit in Wormerveer blijft. De HVW en de Stichting Wormerveersche Stoomspuit hebben de koppen bij elkaar gestoken en er wordt voorzichtig gedacht aan een integratie. De Stichting zou dan een werkgroep of commissie worden binnen de HVW. Bekeken wordt nu de

De Wormerveerse stoomspuit wordt hier uitgetoond (1932) met o.a. de spuitgasten Keijzer, De Jong, Kruijver, Timmerman, Van Delft, Stevens, Fortuin en Klinkenberg. Foto: coll. Vrijwillige Brandweer Wormerveer.

mogelijkheid om passende huisvesting voor de stoomspuit, bijvoorbeeld een spuihuis, te realiseren in Wormerveer. Ook van deze interessante ontwikkeling houden wij u op de hoogte.

mijn favoriete foto

Een opname dit keer van de Houtkade rond 1915. Dick van Straten, al 37 jaar niet meer woonachtig in de Zaanstreek stuurde ons de foto en vertelde er onder meer het volgende bij:

Je blijft toch altijd Zaankanter en vanwege familiebezoeken bezoek ik mijn geboortestreek nog regelmatig. Zo kwam ik bij onlangs kennissen van mij op Houtkade 29, een voor mij wel heel bekend adres. Het is namelijk mijn geboortehuis en ik heb er gewoond van 1948 tot 1971. Door mijn recente lidmaatschap van de HVW ben ik oude familiefoto's gaan doorzoeken en zo kwam ik deze foto weer tegen; ik herinner mij dat ik die in 1955 kocht voor vijf cent. Wat een leuke plaat van mijn eigen straat vond ik dat toen al! De westkant van de Soldatensloot is nog weiland en de bewoners aan de Houtkade keken waarschijnlijk nog tot aan de spoorlijn en verder. Ook de Lindenlaanbrug is er nog niet. Huisnummer 29 is de derde woning van links in het blokje van vier en het pand rechts na het open glop werd gebruikt door kolenhandel Eelman.

(Bent u ook in het bezit van een oude Wormerveerse foto en heeft u er een verhaal bij, laat het ons dan weten. Bel 075 - 6210905)

vandaag is de geschiedenis van morgen

(een bijdrage van Tom Tulleken)
Dezer dagen las ik ergens een artikel dat gewijd was aan geuren dat veel algemene informatie bevatte over dit belangrijke

onderwerp. Zo stond er o.a.: *geur is een directe snelweg naar ons verleden en onze emoties.* Hoe waar! Want denken we niet direct aan onze schooltijd wanneer we een krijtje ruiken? En wanen we ons niet direct in het huis van oma wanneer we wrijfwas ruiken? Ook stond er: *de reuk is een stil en zwijgzaam zintuig, het zintuig zonder woorden. Want probeer maar eens in woorden uit te drukken hoe een viooltje ruikt. Geuren zijn onze dierbaarste familieleden, maar we kunnen nooit hun naam onthouden.* Hoe goed herinner ik me nog de specifieke chemische lucht van de verffabriek van Pieter Schoen in de Oostzijde (ik ben geboren en opgegroeid in Zaanstad); als ik nu nog ergens een vleug van die lucht in m'n neus krijg associeer ik die lucht met bezoekjes aan mijn vroegere huisarts die ook in Oostzijde woonde. Ben je in Wormerveer opgegroeid dan kun je ongetwijfeld soortgelijke associaties noemen; immers ook Wormerveer stond 'bol van de luchtjes'. Generaties lang hebben geuren een dominante plek in de Zaanstreek gehad en niemand die daar echt wakker van lag. Olie, meel, rijst, cacao, koek, verf, zeep en tal van andere, ondefinieerbare geuren hoorden bij dit gebied en maakten deel uit van ons dagelijks leven. De laatste decennia

echter zijn geuren, ook in ons gebied, op hun retour. Natuurlijk wordt er nog steeds gereproduceerd in onze streek, maar geurtjes worden voor het grootste gedeelte angstvallig weggefilterd. Deels misschien begrijpelijk want wie vindt de penetrante lucht die vooral vroeger bij de zetmeelfabriek op de Koog hing of de sterke geur bij Crok & Laan echt lekker? Maar ontegenzeggelijk gaat er met het terugdringen van geuruitstoot een belangrijke 'informatiedrager' verloren en groeien huidige generaties een stukje 'armer' op.... Piet Bruijn vertelt altijd met graagte dat je vroeger met je ogen dicht door de Zaanstreek kon fietsen en tóch precies kon vertellen waar je was. Geur is dan ook wat mij betreft een belangrijk stuk erfgoed en wellicht gaat de Europese regelgeving dan ook te ver; bij een gebied als de Zaanstreek met z'n belangwekkende industriële verleden en z'n nog steeds aanwezige rijke nijverheid horen geuren.

Agenda

zondag 19 oktober

historische wandeling door Wormerveer-noord o.l.v. een gids (info 075-6212468)

donderdag 23 oktober

met enige feestelijk vertoon wordt 's avonds de gevelverlichting aan de Zaanweg (dit jaar uitgebreid met nog meer panden) ontstoken waarmee het winterseizoen wordt ingeluid

woensdag 29 oktober

vanaf 20.00 uur de algemene HVW najaarsledenvergadering in de doopsgezinde vermaning

vrijdag 31 oktober

vanaf 19.00 de traditionele lichtjesavond op de Oude Begraafplaats aan de Marktstraat

vrijdag 31 oktober

in het kader van 140 jaar Oude Begraafplaats om 20.30 uur een vrij toegankelijk concert met koor en orgel in de r.k. kerk aan de Marktstraat

dinsdag 4 november

een boeiende lezing door funerair deskundige Leon Bok over funerair erfgoed en begraven in het kader van 140 jaar Oude Begraafplaats eveneens in de r.k. kerk

zaterdag 8 november

vanaf vandaag is het Saenspel (zie ook bericht) te koop bij de Glazen Pauw, Zaanweg 60

donderdag 20 of dinsdag 25 november informatieavond voor iedereen die met familie-onderzoek wil starten

boek&

"De Zaanstroom, niet geëvenaard, zelden overtroffen"

Auteur: Pim van Geuns.

ISBN 97890.7838.1242

Prijs: € 25,00

Dit boek volgt het familiebedrijf de Koninklijke Erve H. de Jong, cacao- en chocoladeproducenten te Wormerveer, vanaf het begin in 1843 tot aan het moment dat de productie werd gestopt in 1957. Deze uitgave is een coproductie van de Schoute Stichting en de Historische Vereniging Wormerveer. In 9 hoofdstukken beschrijft van Geuns het wel en wee van het Wormerveerse familiebedrijf. Opvallend genoeg start van Geuns na een korte inleiding met een beschrijving van de uiteindelijke ondergang van de firma o.a. tengevolge van een te hoog opgelopen schuldenlast en toenemende concurrentie. Een zekere D.H. Pasman uit Aerdenhout (geen familie) kocht destijds alle gebouwen plus het terrein om het kort daarop door te verkopen. De gevolgen van de geleidelijke achteruitgang van het bedrijf in de jaren '50 voor de werknemers worden summier besproken. Meer aandacht is er voor de repercussies van de economische malaise in de jaren na de eerste wereldoorlog. In dezelfde periode komt Erve H. de Jong met een nieuw product op de markt: "hagelslag chocolade". Men was er in geslaagd om op kleine stukjes chocola een egale glanslaag van glazuur aan te brengen zodat de stukjes niet aan elkaar klonterden. Hieraan ontleent het boek zijn subtitel: "niet geëvenaard, zelden overtroffen". De makers verdienen een compliment voor de kwaliteit van de illustraties, met name in het hoofdstuk over reclame, advertenties en verpakkingen.

Hoofdstuk 9 is geschreven door Tom Tulleken. Hij zet de geschiedenis van Erve H. de Jong in een breder kader middels een mooi overzicht over 160 jaar cacaooverwerking in de Zaan.

"Verhalen uit het leven van Jan Antonius Hijne".

Samengesteld door Ria van Kleef.

ISBN 97890.884. 20481

Dit boek is gebaseerd op het dagboek van Jan Antonius Hijne (1905-1932), een oom van de samensteller. Het boek is uitgebreid met foto's uit het archief van de familie.

Hijne leefde in Assendelft. Het boek beschrijft in korte hoofdstukken ervaringen uit het dagelijks leven van de auteur, die op jonge leeftijd aan tuberculose overleed. Interessant voor lezers die een dicht op de dagelijkse realiteit geschreven verslag waarderen, geschreven door iemand uit Assendelft in de eerste decennia van de 20e eeuw.

kortweg

vakantiefoto's Vanaf 20 december wordt in het Molenmuseum in Koog aan de Zaan de tentoonstelling 'Samen op vakantie' gehouden. Er zal worden getoond hoe Zaanse mensen tussen 1920 en 1950 vakantie vierden. De organisator zoekt hiervoor nog leuke foto's en andere bijzondere materialen. Meer informatie: 075 - 6288968

wandelen in de Kalverpolder Op 7 december kunt onder het motto 'donkere dagen in de Kalverpolder' een ander-half uur durende wandeling meemaken onder leiding van medewerkers van de Stichting Kalverpolder. Start 14.00 uur bij het infocentrum Zaanse Schans in het Zaanse Museum. Reserveringen en info: 075 - 6162862 of info@zaanseschans-museum.nl

historische vereniging Koog-Zaandijk U heeft in de krant kunnen lezen dat ook onze 'benedenburen' een historische vereniging hebben opgericht. Uiteraard is de HVW blij met deze ontwikkeling die opnieuw aangeeft dat de interesse voor ons verleden nog steeds groeit.

binnenkort 900 leden? De HVW groeit nog steeds en is hard op weg naar de notering van het 900ste lid. Wellicht kunt u dit proces bespoedigen door een lidmaatschap cadeau te doen aan vriend of familielid. Meer info: 075 - 6210905

colofon

De HVW Nieuwsbrief verschijnt drie keer per jaar voor leden en begunstigers van de Historische Vereniging Wormerveer

Redactie

Maarten Gorter, Lous Nijdam, Rimke Klitsie, Carole Post van der Linde, Atie Bouwmans, John Pasman, Tom Tulleken

Fotobewerking en opmaak

Prepress4U, Wormerveer

Drukwerk

Drukkerij Luxora, Wormerveer

Verenigingssecretariaat

Postbus 303, 1520 AH Wormerveer tel. 075 - 6210905
e-mail hww.wormerveer@lycos.nl

kantoor: achterzijde Zaanweg 4
open op maandag- en vrijdagmiddag van 13.30 - 16.00 uur

contributie 2008 € 13,50 (of € 21,50 voor een gezinslidmaatschap)

Rabobank Zaanstreek 394910885
KvK Amsterdam 34180336